

Головним критерієм для визначення ефективності попередника є урожай основної культури, тобто гречки. Про залежність урожаю гречки від попередника свідчать дані таблиці 1. При розміщенні культури після зернової кукурудзи продуктивність 1 га посівів становила 8,1 ц, в той час як при всіх інших умовах, але за розміщення гречки після ріпаку ярого даний показник становив 10,2 ц/га. Разом з тим, використання сої, як попередника круп'яної культури, збільшило продуктивність одного гектара в середньому до 13,1 ц.

Таблиця 1

Урожайність зерна гречки залежно від попередників

Попередник	Урожайність, ц/га			
	I	II	III	середня
Кукурудза на зерно	8,2	7,9	8,1	8,1
Соя	13,1	13,4	12,9	13,1
Ріпак ярий	10,6	10,1	9,9	10,2
НІР _{0,05} ц/га				

Отже, при розміщенні гречки після кукурудза на зерно її врожайність зменшується на 2,1 ц/га (або на 26%) порівняно з варіантом, де рослини вирощувалися після ріпаку ярого, та на 5 ц/га (або 38%) порівняно з варіантом, де попередником виступала соя.

Якщо ж порівняти між собою варіанти, де попередником виступала олійна і зернова бобова культури, то слід відмітити, що сівба гречки після сої забезпечує приріст врожаю в межах 2,9 ц/га (або це 22%) порівняно з ділянками, де круп'яній культурі передував ріпак ярий.

Таким чином, за результатами наших досліджень можна підсумувати, що кращим попередником для гречки з огляду на її урожайність є соя, дещо гіршим попередником виявився ріпак ярий, а найгіршим – кукурудза на зерно.

Бібліографія:

1. Березовський А.П. Посівна якість та врожайні властивості насіння гречки залежно від попередників // Вісник Уманської державної аграрної академії – 2001 – №1-2 – С. 33.

ВПЛИВ СТРОКІВ СІВБИ НА ВРОЖАЙНІСТЬ ГРЕЧКИ

Федяй В. магістр заочної форми навчання*

**Науковий керівник: к.с.-г. н. Ляшенко В.В.*

В комплексі агротехнічних заходів, спрямованих на формування високої продуктивності посівів гречки і забезпечення отриманих високих і, головне, сталих врожаїв, значне місце належать строкам сівби. Особливо це характерно для Лісостепу України, де лімітуючими факторами для рослин є недостатнє надходження для них вологи з ґрунту, а в окремі роки і значні перепади температур як навесні, так і влітку.

Строки сівби, в переважній мірі, визначають забезпеченість рослин теплом, вологою і світлом. За даними ряду авторів [1; 2; 3] метеорологічні умови на урожайність гречки мають такий самий вплив, як і агротехнічні заходи. І хоч останні і залежать від діяльності людини та можуть нею керуватися, то метеорологічні умови залишаються не регульованими, але мають деяку закономірну стабільність в окремі періоди. Це, в свою чергу, дає можливість регулювати ріст і розвиток рослин шляхом зміни строків сівби. Вони належать до таких факторів, які не можна компенсувати іншими. Їх застосування може лише дещо підсилити або послабити дію умов, що складуться при різних періодах сівби.

І, оскільки, урожайність гречки визначається погодними умовами в більшій мірі, ніж інших сільськогосподарських культур, встановлення строків сівби є одним з найважливіших факторів для ґрунтово-кліматичної зони.

В зв'язку з цим нами була зроблена спроба шляхом проведення польових досліджень встановити кращі строки сівби для умов сільськогосподарського підприємства СГТОВ ім. Духова, щоб потім орієнтувати дане господарство на застосування кращих елементів технології вирощування з метою одержання більш високого врожаю зерна гречки.. Основним критерієм оцінки ефективності застосування того чи іншого агрозаходу є врожайність культури, яка акумулює всі ті умови навколишнього середовища, в яких протягом всього вегетаційного періоду проходить життя рослин.

Результати, отримані нами в ході проведення дослідів, свідчать про те, що краща врожайність зерна гречки формується при сівбі в першій декаді травня (таблиця 1).

Таблиця 1

Вплив строків сівби на врожайність зерна гречки, ц/га

Строк сівби	Урожайність по повтореннях				
	I	II	III	середня	+/- (%)
I декада травня	12,1	12,4	12,2	12,2	–
I декада червня	8,5	8,1	8,3	8,3	3,9 (32,1)
I декада липня	5,1	5,4	5,3	5,3	6,9 (56,5)
HP _{0,05} ц/га	0,464				

Як показали отримані нами результати, за таких умов продуктивність одного гектару була на рівні 12,2 ц. Проведення даної агротехнічної операції 5 червня зменшує врожайність зерна круп'яної культури на 3,9 ц/га, тобто збір зерна з одного гектару зменшився на 32,1%.

Проте найгірші показник продуктивності відмічені нами на ділянках, де сівба була зміщена від раннього (5.05) весняного строку сівби до пізнього (5.07) літнього строку. За таких умов вирощування урожайність круп'яної культури в середньому формувалася на рівні 5,3 ц/га, що на 6,9 ц/га (або на 56,5%) менше ніж при оптимально ранньому, тобто більше ніж в два рази. Також ця продуктивність була меншою на 3,0 ц/га (або 36,1%) порівняно з другим варіантом.

Таким чином, в ході проведення польових досліджень протягом вегетаційного періоду 2009 року, нами встановлено, що оптимальним строком сівби, який забезпечує отримання найвищої врожайності гречки, в умовах сільськогосподарського підприємства СГТОВ ім. Духова виявилась перша декада травня. Разом з тим слід відмітити, що дослідження по даному питанню мають практичний інтерес для господарства, в зв'язку з можливістю отримання другого врожаю в подальші роки, які, як ми вважаємо, будуть відрізнятися за погодно-кліматичними умовами.

Бібліографія:

1. Алексеева О.С. Гречка. – К.: Урожай, 1976. – 132 с.
2. Алексеева Е.С. Технология возделывания гречихи. – Кишинев, 1981. – 58 с.
3. Герасимчук С.В. Почему ранние посевы гречихи более продуктивны // Генетика, селекция, семеноводство и возделывание крупяных культур (Межвузовский сборник научных трудов). – Кишинев, 1991 – С. 102

УДК 633.63

ПРОДУКТИВНІСТЬ БУРЯКА ЦУКРОВОГО ЗАЛЕЖНО ВІД ЗАСТОСУВАННЯ КАЛІЙНИХ ДОБРІВ

Капленко О.В. магістер заочної форми навчання*

**Науковий керівник: к. с.-г. наук, доцент Філоненко С.В.*

Викладено результати досліджень продуктивності буряка цукрового залежно від внесення різних доз нового калійного добрива «Калімаг-30».

Одним із головних елементів технології вирощування буряка цукрового є оптимальна система удобрення, що передбачає внесення значної кількості елементів живлення, адже ця культура на формування свого врожаю потребує їх у значній кількості.

Світовий досвід показує, що частка добрив у формуванні загального приросту коренеплодів і гички буряка цукрового становить близько 50%, проте в Україні вона ледве сягає 35%. Це свідчить про те, що наші сільськогосподарські підприємства часто необдуманно вносять під культури ту чи іншу норму добрив, та і якість останніх вимагає бажати кращого [2].

Для формування 1 тонни врожаю коренеплодів та відповідної кількості гички буряк цукровий, в середньому, засвоює 5-6 кг азоту, 1,5-2 кг фосфору та 6-7 кг калію, тобто цю культуру можна вважати калієлюбом [1].

Варто зазначити, що калій не тільки збільшує врожайність коренеплодів, але й підвищує їх цукристість та загальний вихід цукру. Цей елемент не входить до складу органічних речовин, проте, перебуваючи у вигляді позитивно зарядженого іону, активно впливає на процес поглинання води, переміщення цукрів, перетворення енергії. Калій зменшує вміст шкідливого азоту за рахунок більш інтенсивного синтезу білка [3].

Буряк цукровий використовує близько половини калію, внесеного із добривами. Отже, значимість цього елемента важко переоцінити. Саме тому